Plan energetske transformacije gradske uprave Prijedor

FINALNI IZVJEŠTAJ

decembar 2020. g.

TRANSFORMATION TOWARDS ENERGY EFFICIENT AND SMART BUILDINGS

Projekat finansiran od:

CHALLENGE FOND:

ČEŠKO RJEŠENJE ZA CILJEVE ODRŽIVOG RAZVOJA

Projekat provode:

Westport.

EPDOR Projects | Consulting | Energy

energis

Sadržaj

Pregled trenutne situacije page 6

Termografsko snimanje gradske uprave page 8

Preporučene mjere za poboljšanje energijske efikasnosti page 13

Elektromobilnost page 24

Sažetak page 30

Objašnjenje izračuna ušteda page 32

Zahvale

Ovaj dokument je izrađen u okviru projekta Transformacija ka energijski efikasnim i pametnim zgradama (broj projekta: UNDP-IRH-201909-CFP-06) podržan od strane Challenge Fonda koji je sastavni dio Partnerstva za ciljeve održivog razvoja između Češke i UNDP-a, koje finansira Ministarstvo vanjskih poslova Republike Češke, a provodi Regionalni centar UNDP-a u Istanbulu u periodu od 2018. do 2021. godine s ciljem rješavanje izazova u razvoju u tri partnerske države, Bosni i Hercegovini, Gruziji i Republici Moldaviji.

Cilj Fonda je: češka rješenja za ciljeve održivog razvoja je olakšavanje prijenosa češkog znanja i inovativnih rješenja koja se bave izazovima u razvoju koje utvrde uredi UNDP-a i zemljama koje sudjeluju u projektu i doprinose ostvarenju ciljeva održivog razvoja. Challenge Fond: češka rješenja (CFCS) podržava inovativna rješenja koja donose poboljšanja i vrijednost, naročito uvođenjem novih metoda, ideja ili proizvoda.

Ovaj dokument, Energijski efikasne i pametne zgrade: Vodič za vlasnike i upravitelje javnih zgrada, izradili su i na njemu surađivali EPDOR, s.r.o., Westport Consulting d.o.o. i Centar za edukaciju i podizanje svijesti o potrebi povećanja energetske efikasnosti – Energis.

Tomáš Lovecký, voditelj projekta EPDOR, s.r.o. bio je zadužen za upravljanje projektom i nadzor na multidisciplinarnim, međunarodnim timom čiji su članovi bili Hamid Mehinović (Westport Consulting) i Hamdija Mujezin (Energis), odgovorni za komunikaciju sa gradskom upravom Prijedora i konsultacije o cijenama tehnologija, Petr Mydlil (DAMGAARD Solutions, vanjski saradnik EPDOR-a), zadužen za proračune uticaja pojedinih rješenja na uštedu energije i uštedu troškova, tim zadužen za termografsko snimanje objekta gradske uprave Prijedor ALEEGO, Zein Hammad (EPDOR) odgovoran za preporuke o elektromobilnosti, i Marin Sindou Faurie (EPDOR) i Sendžana Muslić (Energis), kao podrška projektu.

Ovaj dokument ne bi bio dovršen bez stalne podrške tima UNDP-a čiji su članovi bili Dagmar Novohradská, Elvis Hadžikadić, Marina Dimova i Lenka Vybíralová i Jana Zelingerová iz ambasade Češke u Bosni i Hercegovini.

Posebna zahvalnica gradonačelniku Prijedora Milenku Đakoviću, kao i Borisu Srdiću (PREDA PD) za spremnost za saradnju i podršku na ovom projektu kao i pružanju potrebnih podataka.

Za više informacija:

Tomáš Lovecký

EPDOR, s.r.o.
Usluge upravljanja projektima
Tel: (+420) 720 977 646
Email: tomas.lovecky@epdor.com

Svrha dokumenta

Ovaj dokument sadrži **ilustrativni plan energetske transformacije gradske uprave Prijedor**.

Dokument je posljednji od tri izrađena dokumenta u okviru projekta **Transformacija ka energijski efikasnim i pametnim zgradama**, i komplementaran je dokumentu *Energijski efikasne i pametne javne zgrade: Vodič za vlasnike i upravitelje javnih zgrada*, koji općenito opisuje put ka energijskoj efikasnosti i primjeni inovativnih tehnologija.

Predstavnici grada Prijedora pružili su projektnom timu informacije o potrošnji i troškovima grijanja, električne energije i vode, kao i građevinsko-projektnu dokumentaciju u vezi sa strukturom i dimenzijama zgrade. Predviđena ušteda je zasnovana na **stvarnim, postojećim podacima**.

Međutim, ovaj se dokument ne može se tumačiti kao zamjena za energijski audit i trebao bi funkcionisati kao ilustracija **potencijalnih koristi od primjene mjera i tehnologija za povećanje energijske efikasnosti**.

Odricanje od odgovornosti

Stavovi autora u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Razvojnog programa Ujedinjenih nacija.

Stavovi autora u ovoj publikaciji temelje se na ispravno navedenim izvorima informacija koje autori smatraju pouzdanima, kao i na prosudbama i stručnom iskustvu autora. Međutim, autori ove publikacije ne daju nikakve garancije o tačnosti i cjelovitosti podataka danih u ovoj publikaciji. Podaci navedeni u ovoj publikaciji relevantni su na datum objavljivanja (tj. na 10.12.2020. godine). Ti podaci mogu izgubiti na relevantnosti zbog naknadnih promjena situacije.

Infografike su preuzete iz besplatne baze podataka Iconfinder sa https://www.iconfinder.com/.

1

Pregled trenutne situacije

TRANSFORMATION TOWARDS
ENERGY EFFICIENT AND
SMART BUILDINGS

Gradska uprava Prijedor

Gradska uprava je administrativna zgrada je na usluzi preko 90.000 ljudi na gradskom području grada Prijedor.

Osnovni parametri zgrade gradske uprave:

- Godišnja potrošnja toplotne energije: **545 MWh**
- Godišnja potrošnja električne energije: **262 MWh**
- Snabdijevanje toplotnom energijom od **Toplana a.d, Prijedor (biomasa)**
- Zgrada je u **izvornom stanju**
- Radno vrijeme **ponedjeljak do petak, 8:00 do 16:00**
- Izvan radnog vremena potrošnja električne energije je minimalna, pretpostavlja se da je potrošnja toplotne energije smanjena za 50%

2

Termografsko snimanje gradske uprave

TRANSFORMATION TOWARDS ENERGY EFFICIENT AND SMART BUILDINGS

Termografsko snimanje putem bespilotne letjelice

OPIS MJERE:

- Zgrada je snimljena s vanjske strane radi pronalaženja toplotnih gubitaka i nedostataka korištenjem bespilotne letjelice (UAV, u kolokvijalnom nazivu „dron“).
- Ovo je inovativna metoda provođenja termografskog snimanja, jer je sposobna pokriti visoke konstrukcije ili građevinske površine kojima se ne može pristupiti redovnim sredstvima termografskog snimanja ili im se može pristupiti samo s velikim poteškoćama.
- Snimanje ne podrazumijeva energijski pregled, već puka demonstracija metode.
- Osim pronalaženja toplotnih gubitaka, ova vrsta kamere može se koristiti i za 3D modeliranje zgrada i upravljanje informacijama o zgradama.

Lokacija: Prijedor
Datum: 18.novembar 2020. g.
Kamera: Zenmuse XT 640

Termografski snimci

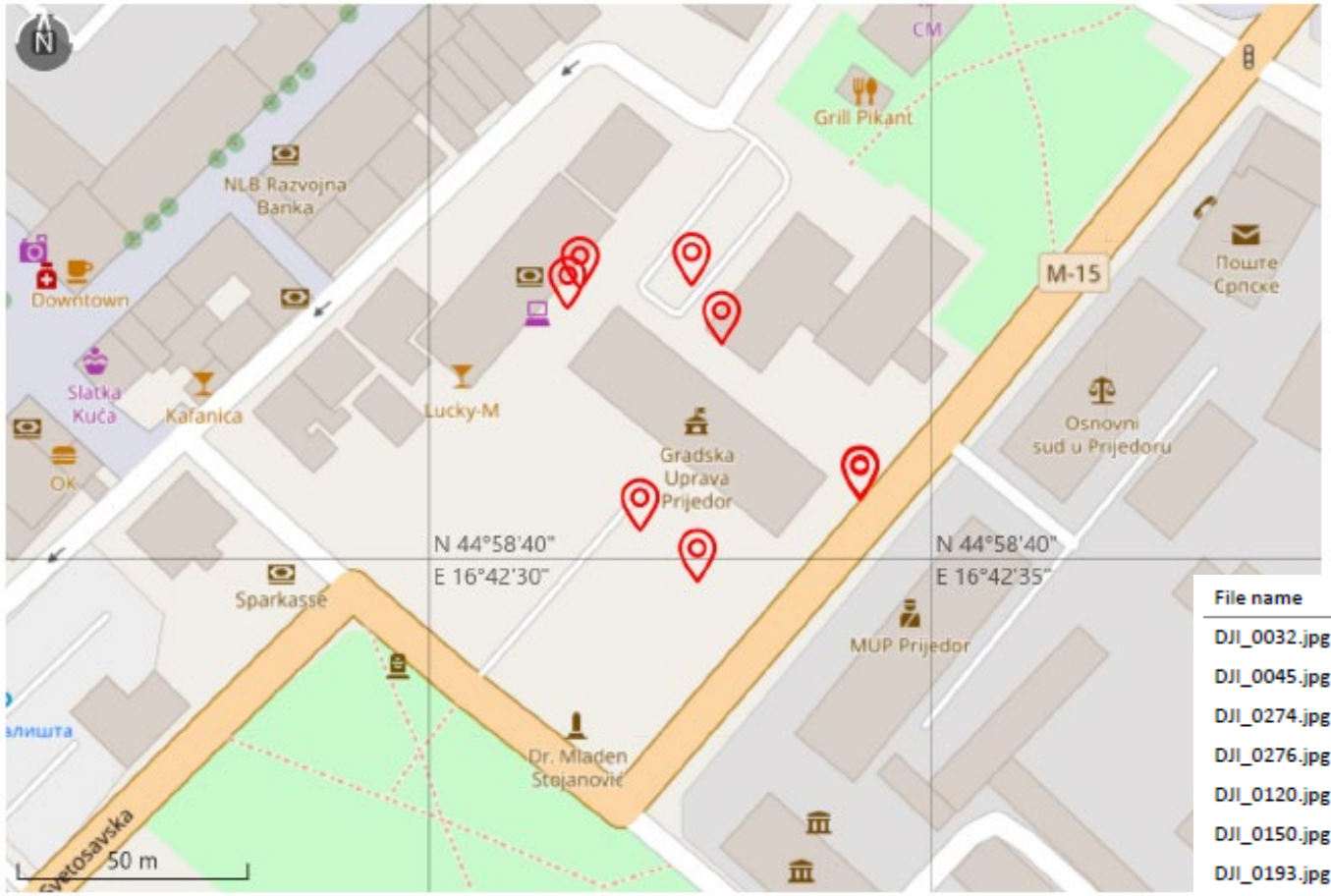

- Zgrada je analizirana sa 7 različitih zračnih lokacija.
- Odabrane površine na zgradi su snimljene.

File name	Created	Maximum temp.	Minimum temp.
DJI_0032.jpg	17.11.2020 12:22:49	30,9 °C	10,8 °C
DJI_0045.jpg	17.11.2020 12:24:43	25,3 °C	13,0 °C
DJI_0274.jpg	17.11.2020 13:15:19	19,7 °C	9,6 °C
DJI_0276.jpg	17.11.2020 13:15:26	20,4 °C	3,5 °C
DJI_0120.jpg	17.11.2020 12:47:48	35,1 °C	11,3 °C
DJI_0150.jpg	17.11.2020 12:51:22	21,3 °C	6,9 °C
DJI_0193.jpg	17.11.2020 13:01:57	21,2 °C	10,6 °C
DJI_0209.jpg	17.11.2020 13:03:15	19,5 °C	2,7 °C

Termografski snimci

Termografsko snimanje gradske uprave

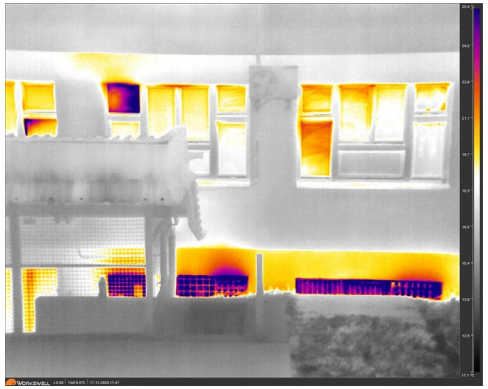
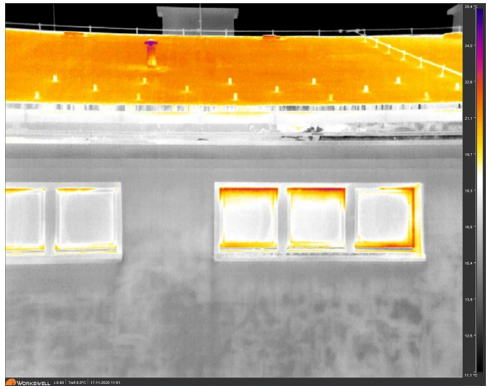
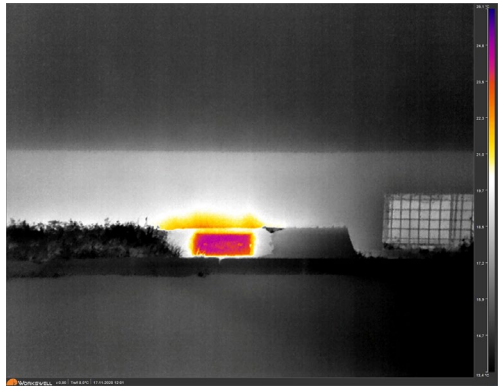

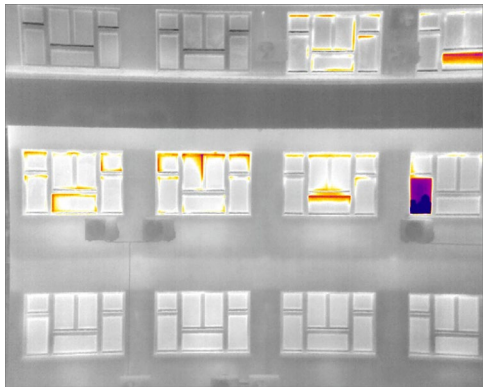

Termografski snimci, obrada podataka

- Infracrvena kamera bilježi gubitke toplote u realnom vremenu, baš kao što obična video kamera snima vidljivo svjetlo.
- Boje na slikama odgovaraju ispod referentnoj paleti boja. Crvena boja, koja u ovim slučajevima vidljiva u okvirima prozora, sugeriše da su ovo najproblematičnije tačke.

Measurements	
Reference	
Avg	16,3 °C
Window 4	
Max	21,7 °C
Avg	17,8 °C
Window 5	
Max	21,8 °C
Avg	15,7 °C
Window 6	
Max	21,4 °C
Avg	17,2 °C
Window 7	
Max	24,4 °C
Avg	17,6 °C
Window 8	
Max	21,6 °C
Avg	17,3 °C
Delta 8	
Window 8.Max-Reference.Avg	5,2 °C
Delta 7	
Window 7.Max-Reference.Avg	8,1 °C
Delta 6	
Window 6.Max-Reference.Avg	5,1 °C
Delta 5	
Window 5.Max-Reference.Avg	5,5 °C
Delta 4	
Window 4.Max-Reference.Avg	5,4 °C

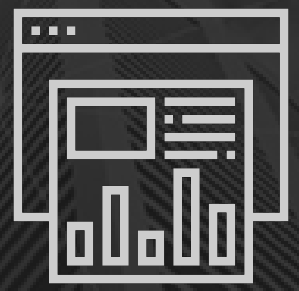

3

Preporučene mjere za poboljšanje energijske efikasnosti

TRANSFORMATION TOWARDS ENERGY EFFICIENT AND SMART BUILDINGS

Obnova ovojnice zgrade

Preporučene mjere za poboljšanje energijske efikasnosti

OPIS MJERE:

- **Zamjena prozora.** S obzirom na karakteristike zgrade, moguće je odabrati PVC prozore sa troslojnim ostakljenjem i zadržati postojeće otvore i izgled.
- **Zamjena vrata.** Preporučujemo održavanje postojećeg izgleda ili zamjenu postojećih vrata sa izolacijom.
- **Izolacija krova** - 250 mm mineralna vuna
- **Izolacija vanjskih zidova** - 150 mm polistiren

NAPOMENA:

Debljina zidne i stropne izolacije odgovara evropskim standardima za preporučene vrijednosti prijenosa toplote (tj. bolja od potrebne). Materijal je odabran prema najčešćem načinu ugradnje.

UKUPNA OSTVARENA UŠTEDA

	MWh/god	KM/god
Prozori	69	8,162
Krov	90	10,587
Fasada	94	11,144
TOTAL	**253**	**29,893**

UKUPNA POTREBNA ULAGANJA

	m2	KM/m2	KM
Prozori	681	220	149,886
Krov	758	105	79,590
Fasada	1,060	50	53,000
TOTAL			**282,476**

Revizija sistema plaćanja za toplotnu energiju

OPIS MJERE:

- Trenutni sistem zasnovan je na plaćanju po **kvadratnom metru ukupne površine.**
- S obzirom na cijene, mnogo je poželjnije promijeniti sistem na **plaćanje po MWh toplotne energije**.
- Za promjenu bi bila potrebna **ugradnja mjernih uređaja.**

Trenutna potrošnja:

545 MWh

Trenutni sistem plaćanja:

3,007 KM x 2,834 m2 = 102,262 KM/god

Novi sistem plaćanja (per MWh)**:**

545 MWh x 118 KM = 64,310 KM/god

Potencijalne uštede:

37,952 KM/god

Potrebno ulaganje u kalorimetre:

5,000 KM

LED rasvjeta

OPIS MJERE:

- Zamjena fluorescentnih sijalica/lampi sa ”pametnom” ili standardnom LED rasvjetom.
- Trenutne fluorescentne sijalice i sijalice za unutrašnju rasvjetu imaju kapacitet od 18 W i 36 W.
- Trenutne fluorescentne lampe za vanjsku rasvjetu imaju kapacitet od 250 W.
- LED rasvjeta može zamijeniti fluorescentnu rasvjetu i smanjiti potrošnju električne energije za 3,3 puta.
- Postoji mogućnost integrisanja pametne kontrole rasvjete, što može povećati uštedu električne energije i nivo udobnosti korisnika u zgradi.

UKUPNA OSTVARENA UŠTEDA

Zamjena	Instalacija	Broj sijalica / lampi	kWh/god	KM/god
Fluorescentna 18 W	LED sijalice 7 W	144	1,742.40	557.57
Fluorescentna 36 W	LED sijalice 9 W	150	4,455	1,425.60
Fluorescentna 250 W	LED lampe 80 W	4	1,795.20	574.46
	TOTAL	**198**	**7,992.60**	**2,557.63**

ROI - PAMETNA vs STANDARDNA LED RASVJETA

	PAMETNA, KM	STANDARDNA, KM	ROI PAMETNA	ROI STANDARDNA
LED sijalice 7 W	4,320	1,152	7.75	2.07
LED sijalice 9 W	7,500	1,800	5.26	1.26
LED lampe 80 W	1,600	1,200	2.79	2.09
TOTAL	**13,420**	**4,152**	**5.25**	**1.62**

Ugradnja toplotne pumpe

OPIS MJERE:

- Instalacija sistema toplotne pumpe **zrak / voda.**
- Namjena: **grijanje i priprema tople vode.**
- Električna energija kao izvor energije za toplotnu pumpu.
- Ovim rješenjem bi se pokrilo 100% potrošnje toplotne energije i tople vode u gradskoj upravi.
- Moguće postavljanje vani. Međutim, dio tehnologije mora biti postavljen u tehničkoj sobi/kotlovnici, gdje treba osigurati prostor za kompresor, akumulacijske spremnike i elektronički dio upravljačkog sistema.

Instalisana snaga toplotne pumpe:

100 kW

Potencijalne uštede:

31,534 KM/god

(ili 69,486 KM u poređenju sa cijenama grijanja prema trenutnom sistemu plaćanja)

Potrebna investicija:

150,000 KM

Kogenerativno postrojenje

OPIS MJERE:

- Instalacija kogenerativnog postrojenja za proizvodnju električne i toplotne energije iz prirodnog plina.
- Dodatak kotlovima na prirodni plin.
- Postavljanje u tehničkoj sobi/kotlovnici. Stoga je neophodno osigurati dovoljno prostora.
- Veličina kogenerativnog postrojenja odabire se tako da omogućava njen rad maksimalno dugo. To znači čak i u neradnim danima i u ljetnim mjesecima, kada nema potrebe za toplotnom energijom (samo za pripremu tople vode). Njegova veličina je stoga znatno manja (20 kWe) od potrebe za električnom energijom i toplotom u vršnim vremenima. Međutim, odabran je s naglaskom na optimalnim ekonomskim parametrima.

Instalisana snaga:

20 kWe

Godišnja proizvodnja el. energije:

70 MWh

Potencijalne uštede:

6,564 KM/year

Potrebna ulaganja:

26,000 KM

Kogenerativno postrojenje

DNEVNI DIJAGRAMI ZA ODABRANE MJESECE

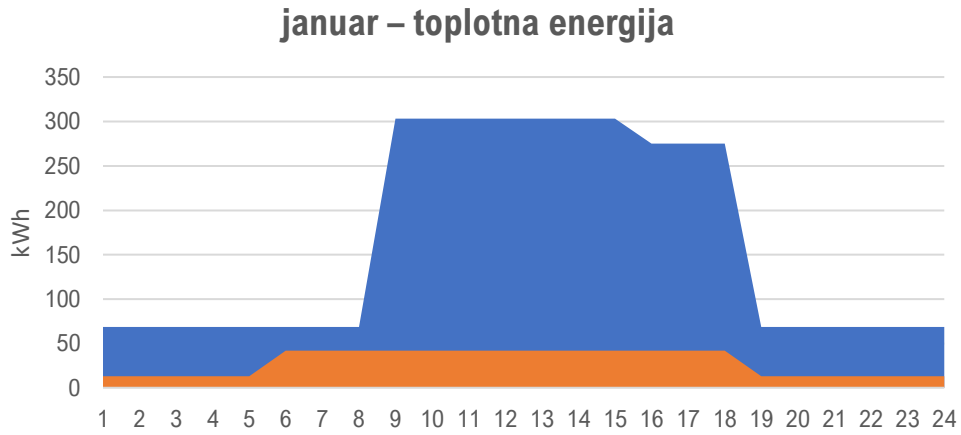

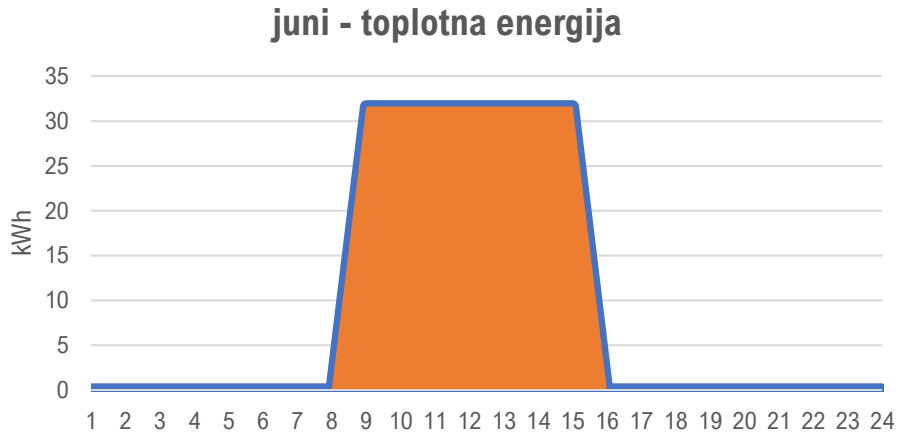

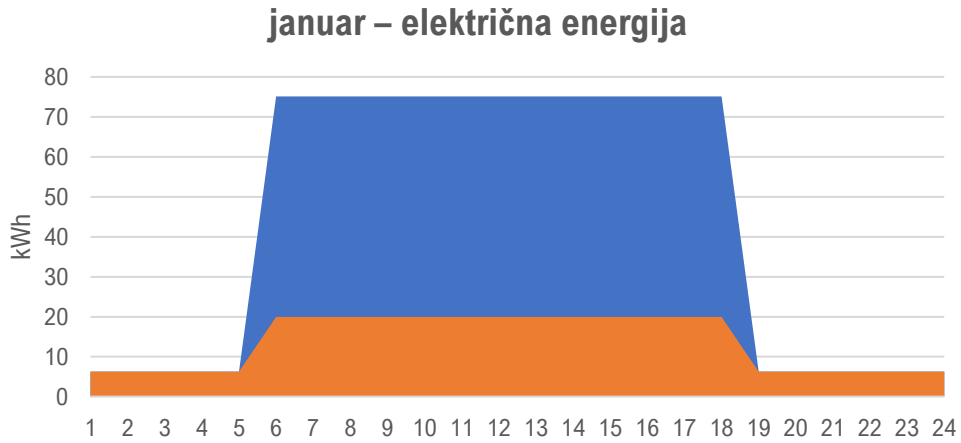

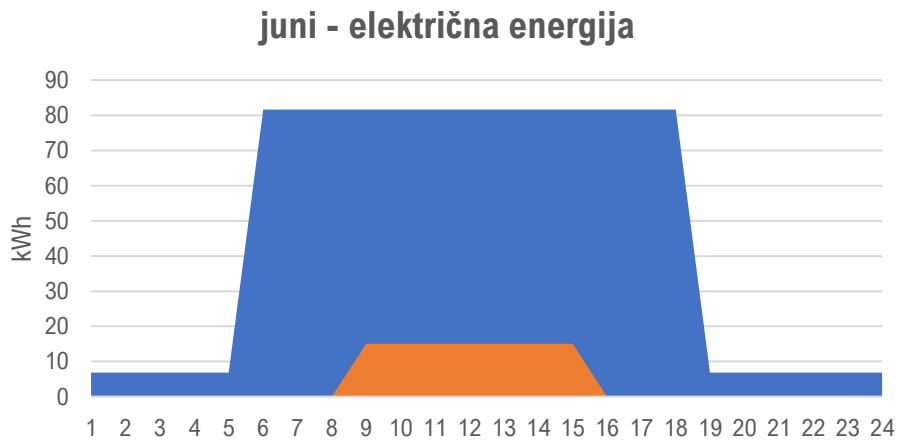

Solarna fotonaponska elektrana na krovu

OPIS MJERE:

- Gotovo svu proizvedenu električnu energiju treba koristiti za vlastite potrebe.
- Nije realno da sva proizvedena električna energija se iskoristi za vlastite potrebe. Potrebno je instalirati inteligentno rješenje kako bi se spriječilo injektiranje proizvedene električne energije u mrežu (koja podliježu kaznama).
- Nije potreban sistem za skladištenje baterija, s obzirom na način rada objekta (nema prometa tokom večeri i noću) i, prema tome, najveća potrošnja električne energije je tokom dana.

Instalisana snaga:

100 kWp

Godišnja proizvodnja električne energije:

70 MWh

Potencijalna ušteda:

14,000 KM/god

Potrebna ulaganja:

150,000 KM

Solarna fotonaponska elektrana na krovu

Preporučene mjere za poboljšanje energijske efikasnosti

PROIZVODNJA PO MJESEČNIM I DNEVNIM DIJAGRAMIMA ZA ODABRANE MJESECE

kWh	Dnevna proizvodnja	Radni dani	Neradni dani
Januar	94	976	190
Februar	155	1 103	215
Mart	275	1 025	200
April	374	1 015	198
Maj	378	976	190
Juni	398	1 068	208
Juli	387	976	190
August	378	1 000	195
Septembar	294	1 041	203
Oktobar	213	976	190
Novembar	119	1 041	203
Decembar	87	1 000	195

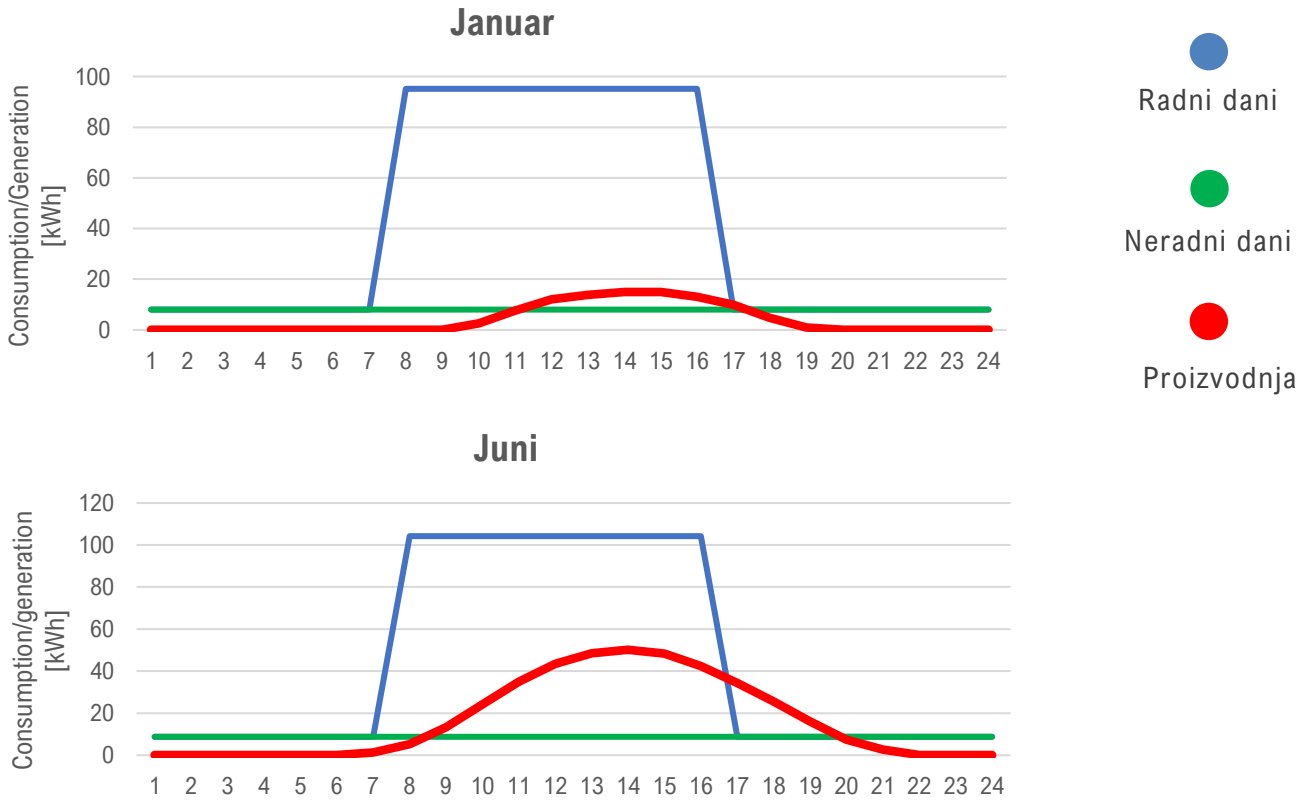

Grafikoni prikazuju **pojednostavljeni tok potrošnje električne energije** zimi i ljeti i njihovu **uporedbu s raspoloživom proizvodnjom iz solarne fotonaponske elektrane**. Očigledno je da će proizvodnja premašiti potrošnju samo tokom slobodnih dana kada gradska uprava ne radi. Ova se el. energija ne može efikasno koristiti, a ugradnja baterija donijela bi nesrazmjerno nižu korist s obzirom na njihovu cijenu.

Inteligentna regulacija

OPIS MJERE:

- Kada se instaliraju novi izvori/sistemi, oni moraju biti opremljeni sistemom upravljanja, idealno sa centralnim sistemom upravljanja.
- Pogodan za kontrolne ventile na radijatorima, idealno sa centralnim upravljanem.

UKUPNE UŠTEDE I POTREBNA ULAGANJA

Tehnologija	Godišnje uštede		Investicija
	MWh	KM	KM
Centralni termostat	28	3,278	5,000
Centralni termostat s ekvitermalnom regulacijom	46	5,441	8,000
Zonska kontrola za svaku sobu zasebno	69	8,096	20,000

Regulacija i upravljanje energijom

OPIS MJERE:

- Kao dio predloženih mjera, potrebno je osigurati tačno mjerenje individualne potrošnje.
- Jedinice preporučene za merenje:
  - potrošnja goriva;
  - proizvodnja toplotne energije;
  - potrošnja energije za pripremu tople vode;
  - potrošnja električne energije;
  - proizvodnja električne energije iz fotonaponskog sistema;
  - potrošnja klima uređaja.
- Sve u satnom intervalu.
- Arhiviranje podataka najmanje 3 godine.

Potencijalne uštede:

Ova mjera ne rezultira direktnom uštedom energije, ali može pronaći mjesta na kojima dolazi do gubitaka i rano otkriti kvarove i efikasno predložiti daljnje mjere uštede energije u budućnosti.

4

Elektromobilnost

Zašto elektromobilnost?

OBRAZLOŽENJE PREPORUKE

- Elektromobilnost nije uzela maha u Bosni i Hercegovini, a tržište zaostaje za ostalim, uglavnom zapadnoevropskim tržištima, kako udjelom broja vozila, tako i udjelom na tržištu.
- Gradska uprava trenutno broji 14 vozila u svojoj floti, a sva rade na konvencionalnim pogonima na benzin ili dizel.
- Kao pilot projekat, gradska uprava mogla bi razmotriti dodavanje električnog automobila u svoju flotu.
- Takva akcija imala bi veliku promotivnu vrijednost za tehnologiju u gradu i zemlji.
- OPREZ: Bez subvencija, ekonomska logika ovog rješenja nije čvrsta.

KORISTI PRIHVATANJA ELEKTROMOBILNOSTI

- Nulta lokalna emisija CO2 (ukupne emisije CO2 zavise od izvora električne energije)
- Pozitivan „zeleni“ PR za korisnika elektromobilnosti
- Niski troškovi goriva
- Niski operativni troškovi
- Veća efikasnost goriva, tj. energijska efikasnost u odnosu na konvencionalne pogonske automobile
- Smanjenje „zagađenja buke“
- Smanjena sklonost mehaničkim kvarovima

Odabir vozila i profil vožnje

OPTIMALNA UPOTREBA

- Važno je uzeti u obzir autonomiju. S potpuno napunjenom baterijom od 32,2 kWh (korisni kapacitet) VW e-UP! može voziti do 160 km (ovisno o više faktora, kao što je upotreba izmjenične struje itd.).
- Za optimalnu upotrebu pretpostavljamo da će se automobil koristiti na teritoriji grada Prijedor, prelazeći 50 do 60 km dnevno, trošeći 6-7 kWh.
- Punjenje gore spomenute dnevne potrošnje može trajati otprilike jedan sat (s obzirom da se puni uređajem predloženim kasnije u ovom poglavlju).
- Punjenje se vrši kad god je to potrebno. Idealno jednom svakog radnog dana, nadopunjavajući ono što je bilo potrošeno prethodnog dana.

Volkswagen e-up!

Odabran je kao najčešći elektromobil u BiH

Izvor: https://www.autocar.co.uk/car-review/volkswagen/e-up

Tehničke specifikacije	Volkswagen e-UP	Volkswagen UP
Gorivo	Električna energija	Benzin
Potrošnja	11.7 kWh/100 km	4.5 l/100 km
Cijena	41,500 KM	22,874 KM

* Cijene goriva i kWh dobivene su od Agencije za statistiku BiH.
Izvor: http://www.bhas.ba/?lang=en

Tehnologija punjenja

OPIS TEHNOLOGIJE:

- Jedan ili dva punjača u jednom inox kućištu
- Zidni nosač ili stub, u ovom slučaju ugradnja na stub, odnosni zemlji
- Promjenjivi ili stalni kablovi za punjenje
- Ormar sa zaštitnom opremom montiran direktno u postolje
- Set RFID kartica za korisnike
- Digitalno brojilo

Izvor cijene:

https://www.hager.ba/distribucija-elektricne-energije-i-sistemi-za-brojila/punjaci-za-elektricna-vozila/witty.park/22413.htm

Slika:

https://www.hager.ba/distribucija-elektricne-energije-i-sistemi-za-brojila/punjaci-za-elektricna-vozila/witty.park/22413.htm

Jednostruki Witty park punjač

Snaga punjenja:
22 kW (Tip 2), **3.7 kW** (Schuko)

Napajanje:
Trofazna, 230V - 400V, 50Hz, 32A

Tolerancija vanjske temperature:
Od **- 25°C** do **+ 50°C**

Mjere:
W = 346, H = 480, D = 233 (u mm)

Neto težina:
15,8 Kg

Način montiranja:
Na zemlji sa postoljem

Cijena:
5,953 KM

Dvostruki Witty park punjač

Snaga punjenja:
22 kW (Tip 2), **3.7 kW** (Schuko)

Napajanje:
Trofazna, 400V, 50Hz, 32A

Tolerancija vanjske temperature:
Od **- 25°C** do **+ 50°C**

Mjere:
W = 355, H = 1,472, D = 202 (u mm)

Neto težina:
40 Kg

Način montiranja:
Na zemlji

Cijena:
14,553 KM

Instalacija stanice za punjenje

OPIS I ZAHTJEVI:

- Stanica za punjenje bi trebala biti postavljena na samom ulazu, a prije parking rampe, u gradsku upravu kako bi šira javnost mogla pristupiti.
- Instalacija će zahtijevati :
  - Rezanje asfalta za polaganje za napajenje, a zatim ponovno zatrpavanje i asfaltiranje.
  - Nadogradnja električne ploče kako bi se osigurala dovoljna nosivost stanice.
- Pretpostavlja se da je postojeći priključak dovoljan.
- U stanicu za punjenje već su integrisani zaštitni uređaji.

Procijenjeno potrebno ulaganje za instalaciju

- **5,500 KM**

Procjena investicije

Korišteni parametri za električno vozilo (EV):

Cijena po kWh: **0.175 KM**

Potrošnja po 100 km: **11.7 kWh**

Troškovi godišnjeg održavanja: **415 KM**

Snabdijevanje iz mreže (tj. u vremenima kada električna energija iz fotonaponske elektrana nije dostupna): **15%** vremena

Korišteni parametri za vozilo sa unutrašnjim sagorijevanjem (ICE):

Cijena goriva: **2.2 KM** (po litru)

Potrošnja po 100 km: **4.5 litara**

Troškovi godišnjeg održavanja: **578.6 KM**

Ostale pretpostavke:

- Vikendom se ne vozi automobilom.
- Vremenska vrijednost novca nije uzeta u obzir, niti inflacija ili rastući rast cijena goriva, električne energije ili održavanja.

		Domet			
Vrsta vozila	**Vrsta troška**	**30 km**	**40 km**	**50 km**	**60 km**
ICE	**CAPEX**	23,144.00	23,144.00	23,144.00	23,144.00
	OPEX	1,356.74	1,616.12	1,875.50	2,134.88
EV	**CAPEX**	52,953.00	52,953.00	52,953.00	52,953.00
	OPEX	439.14	447.19	455.23	463.28
EV postaje povoljan nakon…	(u godinama)	**30+**	**26**	**21**	**18**

S obzirom na gore spomenute proračune (iako pojednostavljene), osim ako se subvencije ne uvedu radi smanjenja početnih investicionih troškova ili sve dok cijena baterija (i, pak, elektromobila) ne padne značajno, kupovina elektromobila ne predstavlja ekonomski isplativ izbor.

5

Sažetak

Pregled ušteda pojedinačnih mjera

		Električna energija		Toplotna energija		Total	Investicija	ROI
		MWh	KM	MWh	KM	KM	KM	godine
	Trenutno stanje	262	50,435	545	102,262	152,697	-	-
	Changed Payment System	262	50,435	545	64,310	114,745	5,000	**0.1**
1	**Zamjena prozora i vrata**	262	50,435	476	56,148	106,583	149,886	**18.4**
2	**Termoizolacija fasade**	262	50,435	451	53,166	103,600	53,000	**4.8**
3	**Izolacija krova**	262	50,435	455	53,723	104,158	79,590	**7.5**
4	**Ugradnja toplotne pumpe**	444	85,396	0	0	85,396	90,000	**3.1**
5	**Ugradnja fotonaponskog sistema**	192	36,874	545	64,310	101,184	150,000	**11.1**
6	**Inteligentna regulacija**	262	50,435	499	56,148	106,583	20,000	**2.5**
7	**LED rasvjeta (pametna)**	254	47,877	545	64,310	112,187	13,420	**5.3**

NAPOMENA #1

Pojedinačne mjere utiču jedna na drugu (npr. izolacija će smanjiti uštedu toplotne pumpe).

NAPOMENA #2

Uštede su izračunate korištenjem niže cijene grijanja nakon prelaska na sistem plaćanja prema stvarnoj potrošnji.

NAPOMENA #3

Kogenerativno postrojenje izostavljeno je kao manje poželjna opcija u odnosu na toplotnu pumpu.

6

Objašnjenje izračuna ušteda

TRANSFORMATION TOWARDS ENERGY EFFICIENT AND SMART BUILDINGS

Napomene o proračunima ušteda

ZAMJENA PROZORA, VRATA I IZOLACIJA „KROVA VANJSKIH ZIDOVA

U trenutnom stanju koeficijent prolaska toplote prozora smatramo na nivou U = 2,5 W / m2 K. Novi prozori imaju koeficijent 1,2, tj. manje od polovine. Faktor predstavlja sposobnost prozora da zadržavaju toplotu.

Strop trenutno ima koeficijent prolaska toplote od 1,8 W / m2 K, a u zidovi 1,44 W / m2 K. Nakon izolacije pada na 0,16 i 0,22. Izračunate uštede odgovaraju istom godišnjem vremenu upotrebe pri istim spoljnim temperaturama, ali sa različitim koeficijentima prolaska toplote U.

UGRADNJA TOPLOTNE PUMPE

Za proračun se pretpostavlja ista potrošnja toplote kao u sadašnjosti. Toplotna pumpa može koristiti toplinu okoline opskrbom električnom energijom. Izračunati prosječni faktor grijanja je 3 (tj. Pumpa može dobiti tri puta više topline iz okoline nego što je troši).

Pojednostavljena formula:
godišnja potrošnja električne energije = godišnja potreba za toplotom / 3

KOGENERATIVNO POSTROJENJE

Za razliku od drugih izvora, on istovremeno proizvodi električnu energiju i toplotu. Uvijek je potrebno imati prodaju i za grijanje i za električnu energiju, u suprotnom jedinicom se ne može efikasno upravljati. Uštede se izračunavaju odvojeno po satima svakog mjeseca i uzimaju u obzir trenutne potrebe zgrade za toplotnom i električnom energijom.

Do rezultirajućih ušteda dolazi zbog niže cijene topline iz prirodnog plina, kao i proizvodnje električne energije, što smanjuje potrošnju iz javne distributivne mreže, a time i plaćanja.

FOTONAPONSKI SISTEM

Proizvodnja električne energije mora uvijek odgovarati potrošnji u prostorijama.

Zbog velike potrošnje električne energije u zgradi, posebno tokom dana, 100% proizvodnje koristiće se radnim danima. Znatno manje u neradnim danima.

KOTAO NA PRIRODNI GAS

Average annual boiler efficiency is assumed to be 0.92

Simplified formula:
annual electricity consumption = annual heat demand / 0.92

INTELIGENTNA REGULACIJA

U slučaju inteligentne regulacije, uštede uglavnom proizlaze iz pravovremenog smanjenja grijanja s obzirom na sobnu temperaturu ili čak uključivanja utjecaja vanjske temperature. Ne događa se da se predmet pregrije (što bi stvorilo potrebu za ventilacijom). Također je moguće ograničiti, na primjer, otvaranje prozora pri punoj snazi grijanja itd.

Kontaktirajte nas

Za više informacija

TOMÁŠ LOVECKÝ

tomas.lovecky@epdor.com

HAMDIJA MUJEZIN

h.mujezin@energis.ba

HAMID MEHINOVIĆ

h.mehinovic@westport.ba

WESTPORT.BA I EPDOR.COM I ENERGIS.BA

TRANSFORMATION TOWARDS ENERGY EFFICIENT AND SMART BUILDINGS

EPDOR Projects | Consulting | Energy

Westport.

energis

CHALLENGE FUND:

CZECH SOLUTIONS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

CZECH REPUBLIC DEVELOPMENT COOPERATION

UNDP

Empowered lives. Resilient nations.